

Numele lui Anton Port, profesor de fizică la gimnaziul din satul Popeasca, Ștefan-Vodă, e bine cunoscut în localitățile din sudul republicii. Fire inventivă, de rând cu funcțiile de serviciu, e mereu în căutarea noului. Treceți pe lângă casa Domniei Sale și vedeți în ogradă o moară de vânt. De ce? Pentru că totdeauna l-au interesat sursele netradiționale de energie.

ca oaspeți turiști din Cipru, SUA, Germania, Olanda, Franța, Belarus, Ucraina, România.

Mai deunăzi l-am găsit în gospodăria sa aplecat asupra unui nou proiect de invenție:

„Ne aflăm cu toții la o răscruce-avu dânsul să remarce - când ome-

noastră s-a aliniat la efortul internațional de combatere a schimbărilor climatice și face tot ce-i este în putere în direcția promovării surselor regenerabile de energie. Sub acest aspect eu am și înființat în gospodăria mea acest centru de valorificare a energiei regenerabile ecologic pure, care are un

vânt asemănătoare celor din Olanda și SUA, folosind unele piese de la diferite mașini și agregate trecute la metal uzat: colțare, axe, rulmenți, transmisiuni, turnuri etc. Spre exemplu, de la automacaraua rebutată de tipul ZIL-130 am folosit puntea din spate, rulmentul de suspensie, șasiul,

cutia de viteze, odgonul... Aproape că nici nu ne dăm seama de ce bogăție suntem înconjurați! Multe parcuri de mașini și tractoare din localitățile raionului mai dosesc astfel de tehnică uzată moral și material, care, în cele din urmă, poate fi utilizată în alte scopuri pentru a ne ușura și îmbunătăți viața. În așa fel eu am construit pentru necesitățile familiei o oloiniță cu capacitatea de prelucrare a 40 kg de răsărită pe oră, o moară pentru producerea făinii, un generator cu o putere de 5 kw, un strung pentru prelucrarea lemnului. Iar cu ajutorul oglinzii parabolice obțin o temperatură în focar de 1500 grade, usuc fructe,

pregătesc mâncare, fierb apă.”

Ceea ce vezi la Popeasca, în gospodăria unui învățator, te impresionează și te face să crezi că exemplul lui poate fi urmat în orice localitate din Moldova. Catastrofa energetică ce ne amenință tot mai mult ne va produce un deficit nemaipomenit de energie. De aceea de pe acum urmează să ne gândim la utilizarea energiei netradiționale - cea a vântului și soarelui. Așa după cum o face domnul profesor de fizică Anton Port din satul Popeasca.

Instalația lui de vânt pune în mișcare un agregat de măcinat grăunțe. Vreți crupe? Poftim. Vreți făină moale ca pudra? Poftim. Doriți să faceți niște scânduri sau să tăiați niște lemne? Poftim. Gaterul de vânt și fierăstrăul electric vă stau la dispoziție. Tot cu ajutorul vântului pune în mișcare o pompă și în 20-30 de minute grădina întreagă e udată cu apa din bazinul de alături.

Poate sunteți curioși să aflați ce reprezintă oglinzile mari, rotunde din ograda domnului Port? Cu ajutorul lor adună razele solare într-un mănunchi și le îndreaptă spre niște cazane cu apă. Apa din cazane, în scurt timp, poate ajunge la temperatura de fierbere. Fă baie, spală rufe, folosește-o la bucătărie. Uite așa!

De invențiile lui Anton Port se știe la guvern. Cu câțiva ani în urmă a fost vizitat (de cine credeți?) chiar de prim-ministru, laudându-i invențiile, ca mai apoi să concretizeze că anume surselor netradiționale de energie ecologic pură le aparține viitorul. Anume pe baza experimentelor domnului Anton Port la Popeasca a fost creat Centrul de valorificare a energiei netradiționale, care activează deja pe parcursul a nouă ani. Centrul a fost vizitat de savanții V.Dulghieru, I.Sobor, T.Ambros de la Universitatea Tehnică din Moldova, precum și de A.Bărlădeanu de la Academia de Științe a Moldovei. Despre însemnătatea

Mori de vânt în Basarabia de Sud. Anul 1932.

nirea a traversat drumul caracterizat prin creșterea vertiginoasă a cererii globale pe fundalul sporirii continue a prețurilor la întreaga gamă de resurse energetice. A sosit, deci, timpul când trebuie să conștientizăm cu toții faptul că era cărbunelui, gazului, petrolului se apropie de sfârșit. Sursele energetice subterane, de la un an la altul, costă tot mai scump și mai scump. Iată de ce trebuie să ne gândim la producerea noii energii, la noi tehnologii. Se știe, bunăoară, - continuă domnul Port, - ca expresie

scop instructiv-informativ în sistemul de convertire a energiei soarelui și vântului. Am proiectat și construit, la nivel de amator, mai multe mori eolice care produc atât energie electrică, cât și mecanică. De asemenea am construit câteva dispozitive de captare a razelor solare: oglinzi parabolice, calorifere solare pentru încălzirea apei, uscarea fructelor.

Pentru nevoile din gospodăria țaranului nostru am construit câteva mori cu axă orizontală și verticală a rotorului ce funcționează de la